

MỘT THẾ GIỚI, MỘT SỨC KHỎE

Bernard Vallat

Tổng Giám đốc OIE

Khái niệm “Một thế giới, Một sức khỏe” xuất hiện gần đây cho thấy thế giới đã nhận ra mối liên hệ giữa bệnh dịch động vật và sức khỏe cộng đồng. Và cũng đã đến lúc!

Từ lâu người ta đã biết 60% số bệnh truyền nhiễm đã biết ở người đều có nguồn gốc từ bệnh động vật (động vật nuôi hoặc hoang dã), cũng như vậy 75% số bệnh khẩn cấp của người và 80% mầm bệnh có khả năng được sử dụng trong khủng bố sinh học đều có nguồn gốc từ bệnh động vật. Chúng ta cũng biết rằng con người cần một khẩu phần ăn protein hàng ngày từ sữa, trứng hoặc thịt và nếu thiếu chúng thì cũng có thể gây ra vấn đề về sức khỏe cộng đồng.

Con số ước tính đã cho thấy chăn nuôi động vật làm thực phẩm của thế giới đã giảm hơn 20% do dịch bệnh, điều đó có nghĩa là thậm chí bệnh động vật không lây sang người thì nó vẫn gây ra những vấn đề sức khỏe cộng đồng do không đủ số lượng và thiếu chất lượng thực phẩm có nguồn gốc động vật do dịch bệnh.

Chúng ta cũng biết sự lưu thông lớn chưa từng thấy về hàng hóa và con người đã tạo ra cơ hội cho tất cả các loại mầm bệnh lây lan và tăng lên gấp bội trên toàn thế giới và khí hậu thay đổi có thể làm cho những mầm bệnh này lan rộng, đáng chú ý là thông qua những sinh vật truyền bệnh như côn trùng, mầm bệnh xâm nhập những khu vực mới, điều đó đã xảy ra cho tới một vài năm trước đây thời tiết đã quá lạnh làm cho những mầm bệnh không tồn tại qua mùa đông.

Để ngăn chặn các mối nguy hại mới này chỉ có cách là sửa lại hệ thống quản lý sức khỏe hiện nay ở cấp toàn cầu, khu vực và quốc gia cho phù hợp theo cách hài hòa và phối hợp.

Ở cấp toàn cầu, Tổ chức thú y thế giới (OIE) đã hiện đại hóa hệ thống thông tin toàn cầu về

dịch bệnh động vật (kể cả bệnh lây giữa động vật và người), với sự sáng lập ra WAHIS, đây là một cơ chế mà nhờ đó tất cả các nước liên kết on-line với một máy trung tâm (server), máy này thu thập tất cả các thông báo bắt buộc gửi cho OIE, bao gồm hơn 100 bệnh động vật trên cạn và dưới nước.

Tổ chức Y tế thế giới (WHO) đã thông qua các quy định về sức khỏe quốc tế, đặt ra các nghĩa vụ mới cho các nước thành viên. OIE, WHO và Tổ chức Nông Lương Liên Hiệp quốc (FAO) đã thành lập Hệ thống cảnh báo sớm toàn cầu (GLEWS), đó là một diễn đàn được chia sẻ bởi 3 tổ chức để cải thiện việc cảnh báo sớm các bệnh động vật và bệnh lây giữa động vật và người trên toàn thế giới.

OIE, WHO và FAO (với sự hỗ trợ của UNICEF, Điều phối viên Cúm gia cầm Hệ thống Liên Hiệp quốc [UNSIC] và Ngân hàng thế giới) đã chuẩn bị một văn bản với sự đồng thuận của các bên về các biện pháp toàn cầu cần thiết để phối hợp các chính sách thú y và nhân y hiệu quả hơn, xem xét các yêu cầu mới để phòng, chống các bệnh lây giữa động vật và người. Tài liệu này đã được trình bày và được các Bộ trưởng của hơn 100 nước thông qua tại Hội nghị ở Sharm el-Sheikh, Ai Cập, tháng 10 năm 2008.

Ở cấp quốc gia, OIE đã tạo ra một cơ chế mà nhờ đó các nước có thể tình nguyện mời sự đánh giá độc lập của OIE về hệ thống thú y, bao gồm cả sự tuân thủ các tiêu chuẩn chất lượng thú y quốc tế đã được OIE thông qua và công bố, và coi như là cơ sở cho quản lý tốt. Hơn 120 nước chấp nhận bước này như là phần của việc áp dụng công cụ PVS (Công tác thú y) của OIE trên toàn thế giới.

Đánh giá PVS sẽ cho một đánh giá sơ bộ công tác quản lý, tiếp theo là phân tích sự thiếu hụt để

thiết lập phương pháp “xử lý” cần thiết, theo những ưu tiên riêng của từng nước, tùy vào những lĩnh vực yếu cần khắc phục được phát hiện trong quá trình đánh giá.

Mặc dù chưa có một hệ thống tương tự cho hệ thống sức khỏe cộng đồng, việc áp dụng PVS, trong nhiều lợi ích của nó, có thể đưa ra những khuyến nghị tiến tới cải thiện sự hợp tác giữa thú y và nhân y. Những sự kiện gần đây đã cho thấy sự hợp tác này quan trọng như thế nào khi nó có thể đối phó được các bệnh lây giữa động vật và người như bệnh dại, cúm gia cầm độc lực cao, và thực sự đối phó được các loại bệnh nhất định do thực phẩm. Trong tất cả các trường hợp này, kiểm soát mầm bệnh từ nguồn động vật có thể giúp tránh được những hậu quả về sức khỏe con người, điều này giải thích rõ tầm quan trọng của việc phân bổ ngân sách cho việc phòng bệnh và lợi ích của Ủy ban liên ngành quốc gia với sự tham gia của thú y và nhân y, với mục đích thiết lập sự hợp tác và tư vấn thường xuyên. Rất tiếc tình hình này không tồn tại ở rất nhiều nước.

Chúng ta cũng hy vọng những cuộc thảo luận diễn ra gần đây về khái niệm “*Một thế giới, Một*

sức khỏe” sẽ thực sự hướng dẫn các nước đưa ra một cam kết chắc chắn về minh bạch tình hình dịch bệnh động vật và thiết lập cơ chế phát hiện sớm các ổ dịch. Điều này đòi hỏi một cơ sở pháp lý vững chắc và đầu tư của quốc gia, làm cho các nước có thể tuân thủ được các tiêu chuẩn chất lượng, đặc biệt các tiêu chuẩn về thú y, với sự hỗ trợ của OIE, chính phủ và ở những nơi cần thiết, các tổ chức tài trợ quan tâm.

Chúng ta cũng hy vọng các nước và lãnh thổ thành viên sẽ tiếp tục chứng tỏ cam kết tăng cường khung pháp lý quốc tế của WHO và OIE nhằm tuân thủ tất cả các quy định để tránh cho các nước thành viên khác bị đưa vào vòng nguy hiểm vì dịch bệnh không được phát hiện nhanh chóng và thông báo đúng.

Tuy nhiên, khái niệm “*Một thế giới, Một sức khỏe*” không nên được thực hiện như một cái cớ cho những sáng kiến nguy hiểm như cố gắng đạt được trong phạm vi kinh tế dựa trên quan điểm lý thuyết nghèo nàn của một phù thủy tập sự, như cố gắng hợp nhất thú y và nhân y.

Bùi Thị Cúc dịch

THÔNG BÁO ĐẶT MUA TẠP CHÍ KHKT THÚ Y TẬP XIX - 2012

Năm 2012 Tạp chí tiếp tục ra **6 số/năm** với giá tiền không đổi:

$30.000 \text{ đ/số} \times 6 \text{ số} = \mathbf{180.000 \text{ đ/năm}}$.

Đề nghị các bạn đọc gửi phiếu đặt mua theo nội dung:

- Tên người đặt (đơn vị hoặc cá nhân):
- Địa chỉ (cụ thể để có thể gửi báo qua bưu điện)
- Số lượng mua mỗi kỳ: số. Thành tiền: $180.000 \text{ đ} \times \dots = \dots$

Hình thức thanh toán:

1. Trả tiền mặt (trực tiếp hoặc qua bưu điện) về
Tạp chí KHKT thú y, 86 Trường Chinh, Đống Đa, Hà Nội
2. Chuyển khoản:
Tạp chí KHKT thú y, Số tài khoản: 1300 201 220282
Ngân hàng Nông nghiệp và PTNT, Chi nhánh Thăng Long

Để bảo đảm kế hoạch in và phát hành tạp chí, đề nghị các đơn vị có thay đổi về việc đặt mua (ngừng đặt) cũng xin thông báo cho biết. Các cá nhân hoặc đơn vị mua ít có thể báo qua Email. Phiếu đặt mua xin gửi về trước 30/11/2011.

Địa chỉ liên hệ: Ông Nguyễn Gia Tuệ, ĐT: 04 36290861, E.mail: tckhktthuy@gmail.com

Tòa soạn Tạp chí